

VÝROČNÁ SPRÁVA 2018-2019

OBSAH

1. ÚVOD	6
2. O NÁS	9
3. PRÁCA S OBYVATEĽMI SOCIÁLNE VYLÚČENÝCH KOMUNÍT	10
4. NAŠE PROJEKTY	13
4. 1. INTEGRA	13
4. 2. KARPATSKÁ PLATFORMA NEZISKOVÝCH ORGANIZÁCIÍ	15
4. 3. SOCIÁLNA INKLÚZIA PREŽIVŠÍCH RÓMOV PROSTREDNÍCTVOM POSKYTOVANIA DOPLNKOVÝCH SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	17
4. 4. VEREJNÁ SPRÁVA AKTÍVNE PODPORUJÚCA DRUHOŠANCOVÉ VZDELÁVANIE	19
4. 5. MENÍME DISKURZ, MENÍME PRAX: RARE – RÓMOVIA AKO ĽUDSKÉ ZDROJE ...	21
4. 6. MIKROPÔŽIČKOVÝ PROGRAM	23
4. 7. BUDUJEME NÁDEJ – ZLEPŠOVANIE ŽIVOTA V RÓMSKYCH GETÁCH	24

4. 8. SCHOPNÉ DETI – MENTORSKÝ PROGRAM	27
4. 9. DEVIATKA ŽIJE! MLÁDEŽ V AKCII	29
4. 10. BUDUJEME NÁDEJ NA LUNÍKU IX. – KAPITOLA 2	30
4. 11. BUDUJEME NÁDEJ NA LUNÍKU IX. – KAPITOLA 3	33
4. 12. MOSTY PRE LUNÍK IX.....	35
4. 13. ŠKOLSKÉ KLUBY FIE – UČÍME SA UČIŤ SA	37
5. PUBLIKÁCIE	38
6. ĽUDIA V ETP	40
7. NAŠI PARTNERI	44
8. FINANČNÁ SPRÁVA	46
9. SPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDÍTORA	50

„V politike je aj týždeň dlhá doba,“ hovoril už nebohý bývalý britský premiér Harold Wilson. Ak sa zdalo, že zmena v šesťdesiatych rokoch minulého storočia bola rýchla, v roku 2019 je rapidná, a to nielen v politickom svete. V ETP čelíme potrebe prispôbovať sa ešte rýchlejšie ako kedykoľvek predtým neustále sa meniacim výzvam, pred ktorými stoja naši klienti, výzvam, ktoré vyplývajú zo stále menších dostupných zdrojov na dlhodobé poskytovanie komplexných služieb našim klientom, ako aj výzvam, ktoré súvisia s ustavične obmieňanými administratívnymi požiadavkami a byrokraciou programov EÚ.

Oficiálne strategické dokumenty zamerané na ochranu práv menšín, vrátane stratégií zameraných na zlepšenie situácie sociálne vylúčených Rómov, tak na vnútroštátnej úrovni, ako aj na úrovni Európskej únie, neboli nikdy predtým také obsiahle a také dôrazné. Ale, zdá sa, že rómske rodiny, ktoré čelia neskutočnej chudobe, zneužívaniu a diskriminácii po celé generácie, sú v súčasnosti zraniteľnejšie ako kedykoľvek predtým. V ETP sa týmto výzvam prispôbujeme, dopĺňame a obmieňame programy a prístupy, pričom stavíme na našich dlhoročných skúsenostiach a úspechoch.

Po dvadsiatich rokoch práce v prvej línii sme v ETP presvedčení, že:

1. Vzhľadom na to, že Rómovia na Slovensku čelia rôznym sociálno-ekonomickým, etnickým a inštitucionálnym problémom a nemožno ich považovať za homogénnu skupinu, je veľmi pravdepodobné, že programy a projekty realizované bez znalosti osobitnej situácie každej konkrétnej skupiny, podskupiny alebo komunity zlyhajú.
2. Úsilie zamerané na riešenie iba jednej oblasti depriácie je zbytočné a môže byť dokonca kontraproduktívne. Je treba, aby sa programy sústredili súčas-

ne na všetky oblasti, na zlepšenie bývania a stability rodiny, zdravia a zdravého životného štýlu, finančného začlenenia, vzdelania, zamestnanosti, ale najmä na všetky prejavy anticiganizmu a diskriminácie, pretože je treba vedieť, že všetky tieto oblasti navzájom súvisia a ovplyvňujú budúci úspech.

3. Rodiny, ktoré uviazli v závislosti od sociálnych dávok, nie sú len zbavené sebaúcty, ale oslabujú a odrádzajú tých, ktorí s nimi pracujú.
4. Krátkodobé projekty, ktoré nazývame „hit and run“, t. j. časovo obmedzené zásahy, pri ktorých sa v deň ukončenia financovania projektu preruší práca s klientom, môžu spôsobiť viac škody ako úžitku.

DOBRE SPRÁVY

Za roky 2018 a 2019 sa ETP Slovensko môže podeliť s niekoľkými príkladmi dobrej praxe, ktoré považujeme za obzvlášť účinné:

OD KOLÍSKY PO KARIÉRU

Aby sme zmiernili a pomohli odstraňovať medzigeneračné účinky chudoby v marginalizovaných komunitách, používame v rámci nášho holistického modelu intervencií v práci s dlhodobo nezamestnanými rodinami alebo s rodinami s nízkymi príjmami tzv. prístup „od kolisky po kariéru“. Tento model zahŕňa hodnotenie, stanovovanie cieľov, mentorstvo, budovanie zručností a hľadanie stimulov pre každého člena rodiny, ako aj pre rodinu ako celok, aby sme pomohli jednotlivým členom rodiny aj rodine ako celku posunúť sa vpred.

HOLISTICKÝ PROGRAM SOCIÁLNEJ MOBILITY

Tento program pozostáva zo vzájomne prepojených sociálnych služieb s cieľom zvýšiť šance našich klientov získať a udržať si zamestnanie, vrátane finančného

vzdelávania a podpory finančnej stability rodiny, mediácie pracovnej integrácie, mentorstva a tútorstva, sociálneho poradenstva a konzultácií, tvorby aktív prostredníctvom finančných úspor a mikropôžičiek, budovania pracovných zručností, asistovanej svojpomocnej výstavby rodinných domov do osobného vlastníctva, tvorby pracovných miest a vytvárania príležitostí pre dobrovoľníctvo. Prijemcovia programu sa sami zapájajú do navrhovania, stanovovania cieľov a sledovania vlastného procesu vzostupnej sociálnej mobility.

PRÁCA S CELOU RODINOU

Začína sa systematickou a starostlivou prípravou detí vo veku od troch rokov na školskú dochádzku a následne akceleračným programom, akým je Feuersteinovo inštrumentálne obohatenie, s cieľom zlepšiť výkonnosť

žiacov v základnej škole. Aktívni žiaci sú zapojení do Mentorského programu, v rámci ktorého majú k dispozícii miestneho mentora a neskôr aj online mentora, ktorý poskytuje koučovanie, mentorovanie žiakom a študentom počas celého obdobia ich vzdelávania. Dlhodobó nezamestnaní uchádzači o zamestnanie majú prístup k sprostredkovateľskej službe pracovnej integrácie. Zároveň povzbudzujeme rodiny v tom, aby si samostatne sporili a finančne sa vzdelávali. Dospelí sa naučia pripraviť si rodinný rozpočet, hľadať možnosti oddĺženia a zodpovedne plánovať rodinné výdavky. Účastníci programu svojpomocnej výstavby a obnovy domov získavajú nielen lepšie životné podmienky, ale aj stavebné a pracovné zručnosti a pracovnú disciplínu. Veľká väčšina našich klientov, ktorí si svojpomocne postavili domy, si našla a udržala si trvalé zamestnanie.

ZMENA DISKURZU, ZMENA PRAXE

Aj v rokoch 2018 a 2019 sme pokračovali v poskytovaní vzdelávacích kurzov pre odborníkov, ktorí pracujú vo verejnom sektore, profesionálov z rôznych inštitúcií, aby dokázali porozumieť svojim klientom, dlhodobo im poskytovať kvalitnú podporu a komunikovať svojim klientom, ktorí žijú v generačnej chudobe, jasne definované očakávania. Vzdelávacie kurzy napomáhajú odstraňovať predsudky a stereotypy voči chudobným.

PARTNERSTVÁ

Veľmi podstatné pre našu prácu v marginalizovaných komunitách sú fungujúce partnerstvá s miestnymi samosprávami a úradmi práce, s miestnymi cirkevnými spoločnosťami, mimovládnyimi organizáciami a zamestnávateľmi. V rokoch 2018 a 2019 sme ďalej rozvíjali partnerstvá s Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny SR, regionálnymi samosprávami v Košiciach a Prešove, miestnymi samosprávami miest a obcí, kde realizujeme projekty, strednými odbornými školami a neziskovými organizáciami pôsobiacimi v marginalizovaných rómskych komunitách na Slovensku, Ukrajine, Maďarsku a Poľsku.

PROJEKT INTEGRA

V projekte zameranom na inú pomerne odlišnú menšinovú skupinu bolo ETP partnerom v projekte Integra, financovanom zo zdrojov EÚ. Jeho zámerom je vytvoriť v zúčastnených mestách a krajinách priaznivé prostredie pre integráciu cudzincov, štátnych príslušníkov tretích krajín a pomôcť im v zapojení sa do spoločenského života. Na Slovensku sa projekt realizuje v meste Košice a zameriava sa aj na podporu hlbšieho vzájomného porozumenia medzi komunitami migrantov a hostiteľským mestom.

BUDÚCNOSŤ

Naša dlhoročná výkonná riaditeľka, Slávka Mačáková, ktorou bola od roku 2002, zmení svoju úlohu na konci roku 2019. Slávka nebola len líderkou ETP, ale aj tvorkyňou, inšpiráciou a motorom. Všetky naše úspechy, vrátane národných a medzinárodných ocenení, sú dôsledkom jej neúnavného nasadenia a úsilia. Klienti, zamestnanci, partneri, výkonná a dozorná rada ETP majú voči riaditeľke nedoceniteľný dlh vďačnosti. Rovnako, aj Slávka vďačí klientom, zamestnancom, partnerom a členom výkonnej a dozornej rady za usmernenia, koučing a sprostredkovanie potrieb terénu, ktoré sa nám všetkým spoločne podarilo pretaviť do úspešných projektov. Našťastie, Slávka bude aj naďalej spolupracovať s ETP v úlohe konzultantky (senior expertky) a deliť sa o svoje odborné znalosti.

S potešením oznamujeme, že Veronika Poklembová, ktorá v súčasnosti pracuje pre ETP ako sociálna pedagógica a koordinátorka projektu, preberie úlohu riaditeľky od 1. januára 2020.

Aj naďalej sa budeme prispôsobovať, aby sme dokázali reagovať na rapidne zmeny, ktorým čelí naša spoločnosť, vrátane hľadania prostriedkov na zabezpečenie dlhodobej podpory našich klientov.

ETP Slovensko – Centrum pre udržateľný rozvoj je nezisková organizácia, registrovaná ako občianske združenie. Na Slovensku pôsobíme od roku 1992. Od roku 2001 pracujeme so znevýhodnenými skupinami obyvateľov najmä zo segregovaných rómskych komunít a svoje úsilie sústreďujeme aj na vzdelávanie profesionálnych pracovníkov, ktorí poskytujú služby obyvateľom sociálne vylúčených komunít.

V rokoch 2009 až 2018 sme poskytovali služby utečencom pod ochranou UNHCR. Od roku 2018 pomáhame mestu Košice pri tvorbe stratégie a hľadaní inovatívnych nástrojov sociálnej práce zameranej na integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín.

Podporujeme regionálny rozvoj a pomáhame rozvíjať sociálny, ekonomický, vzdelávací a kultúrny potenciál jednotlivcov, organizácií a komunít s dôrazom na znevýhodnené regióny, spoločensky znevýhodnené skupiny a etnické menšiny.

Naším klientom, ktorí pochádzajú z prostredia generácie chudoby, poskytujeme komplexné integrované holistické sociálne služby v piatich oblastiach: bývanie, zdravie a zdravý životný štýl, finančná inklúzia, vzdelávanie, zamestnanie a kariéra.

NAŠE ZÁSADY

Našími zásadami sú: od kolísky po kariéru, komplexný a individuálny prístup, uplatňovanie inovatívnych postupov a realizovanie kontrolovaných experimentov.

Okrem obyvateľov chudobných komunít, svoje úsilie orientujeme aj na decíznu sféru, ktorej odovzdávame skúsenosti overené v terénnej praxi. Snažíme sa všemožne prispieť k tomu, aby sa naše skúsenosti uplat-

nili v každodennej praxi sociálnej práce na Slovensku. Zúčastňujeme sa pracovných stretnutí, konferencií, workshopov, ale najmä individuálnych stretnutí so zodpovednými pracovníkmi na úrovni ministerstiev, regiónov, miest a obcí.

NAŠE PRIORITY:

bývanie – zdravie a zdravý životný štýl – finančná inklúzia – vzdelávanie – zamestnanie a kariéra

Na to, aby sa sociálne vylúčený jednotlivec so svojou rodinou vymanil z prostredia geta, nestačí len to, aby sa zapájal do rôznych programov aktívnej politiky zamestnanosti, alebo aby si dopĺňal vzdelanie v programoch druhej šance. Tak ako je problém sociálneho vylúčenia a chudoby komplexný, tak aj inklúzia do strednej triedy väčšinovej spoločnosti je zložitou a komplikovanou výzvou.

„Prerod“ jednotlivca z chudoby k zamestnanému zástupcovi strednej triedy si vyžaduje vôľu na strane jednotlivca, intervencie zo strany spoločnosti, ktoré sú cieľené súčasne do viacerých oblastí, ale aj nemálo šťastia.

Aj keď vzdelanie je spoľahlivou cestou k inklúzii, nestačí chudobných ľudí len vzdelávať. Na získanie pracovných návykov nestačia len aktivačné práce. Nestačí, aby obec postavila pre ľudí obývajúcich chatrče byty nižšieho štandardu.

Ak jednotlivec vyrastá v prostredí generačnej chudoby, prostredí plnom kríz, tráum, hladu, kde nové a nové problémy čakajú „za každým rohom“, nadobúda skúsenosti s okamžitou reakciou na podnet, bojom s nekončiacimi problémami, sledovaním toho, čo mu hovoria, že má urobiť a nikdy neplánuje príliš ďaleko dopredu.

Preto sa sústreďujeme na päť oblastí v rámci komplexnej práce s jednotlivcom a celou jeho rodinou:

zabezpečenie slušných podmienok na bývanie; zabezpečenie zdravých životných podmienok a zdravého životného štýlu; vzdelávanie modelom „od kolísky po kariéru“ – cez rozvoj kognitívnych a exekutívnych funkcií, emocionality; podporu schopnosti plánovať a manažovať svoje financie; podporu v hľadaní a udržaní si práce. Všetky tieto oblasti úzko vzájomne súvisia a prelínajú sa.

3. PRÁCA S OBYVATEĽMI SOCIÁLNE VYLÚČENÝCH KOMUNÍT

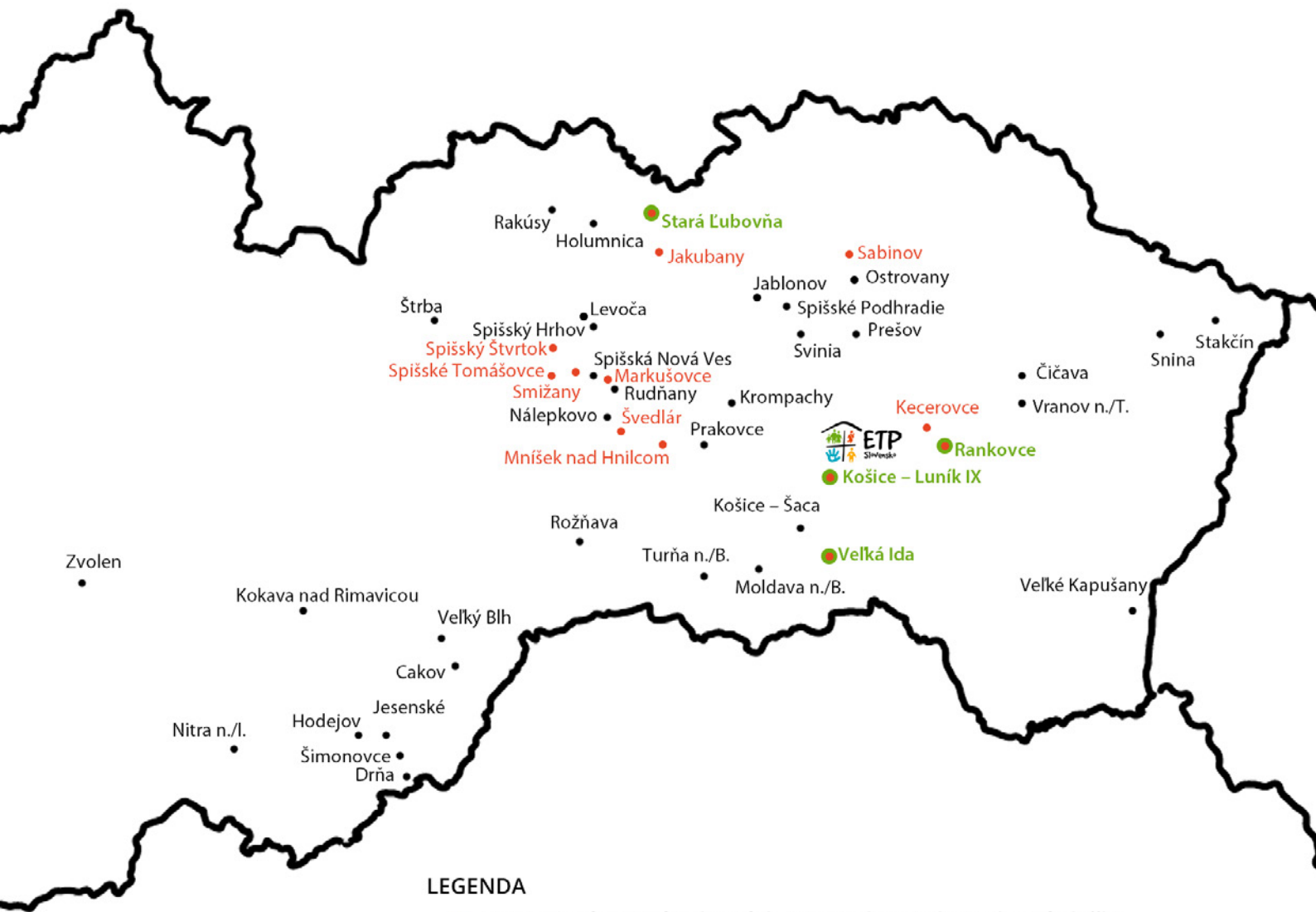
Práci so znevýhodnenými skupinami obyvateľov, najmä zo segregovaných rómskych komunít, sa venujeme od roku 2001. Pôsobili sme v 40 obciach a mestách na území Košického, Prešovského a Banskobystrického samosprávneho kraja.

V súčasnosti vykonávame komplexné aktivity v Košiciach na Luníku IX, v Rankovciach, v Starej Ľubovni-Podsadku a vo Veľkej Ide.

Aj v rokoch 2018 a 2019 sme sa s ohľadom na potreby našich klientov a na základe našich skúseností orientovali najmä na oblasti:

- BÝVANIE
- ZDRAVIE A ZDRAVÝ ŽIVOTNÝ ŠTÝL
- FINANČNÁ INKLÚZIA
- VZDELÁVANIE
- ZAMESTNANIE A KARIÉRA

Tieto naše priority sa premietli do realizácie trinástich projektov, na ktorých spolupracujeme so školami a obcami, mestskou časťou a mestami, vyššími územnými celkami, neziskovými organizáciami a inými inštitúciami zo Slovenska aj zo zahraničia.

INTEGRA

This project is funded by
the European Union's
Asylum, Migration and
Integration Fund

4. 1. INTEGRA

Zámerom projektu *INTEGRA*, ktorý podporuje vzájomné porozumenie medzi komunitami cudzincov a domácimi obyvateľmi miest v piatich krajinách Európskej únie (Bulharsko, Česká republika, Chorvátsko, Slovensko a Taliansko), je vytvoriť v zúčastnených mestách a krajinách priaznivé prostredie pre integráciu cudzincov a pomôcť im v zapojení sa do spoločenského života. Prístup projektu je holistický, založený na ľudských právach, spravodlivosti, rovnakých právach, povinnostiach, príležitostiach a uznaní rôznorodosti ľudí.

Projekt zvyšuje povedomie štátnych príslušníkov tretích krajín o sociálnom, kultúrnom, právnom a inštitucionálnom rámci a hodnotách na Slovensku a súčasne napomáha rozptýliť obavy, predsudky a stereotypy a prispieva k vzájomnému porozumeniu a komunikácii medzi cudzincami a domácim obyvateľstvom.

Aktivity zamerané na integráciu cudzincov v meste Košice sme v rokoch 2018 a 2019 rozvíjali prostredníctvom:

- Integračného laboratória, ktoré spojilo odborníkov z odvetví dôležitých pre integráciu cudzincov (zamestnanosť, vzdelávanie, spoločenské vedy, rozvoj miest, sociálna práca) s príslušníkmi tretích krajín a ďalšími záujemcami.
- Spracovania Hodnotiacej správy integrácie cudzincov v meste Košice.
- Spracovania Koncepcie integrácie cudzincov v meste Košice.
- Organizovania kultúrno-spoločenských stretnutí, podujatí a ďalších aktivít zameraných na zvýšenie povedomia domáceho obyvateľstva o cudzincoch v meste. Na aktivitách sa zúčastňovali aj samotní cudzinci, čo prispelo k vzájomnej interakcii.

- Prípravy prezentačných a propagačných materiálov a aktivít, ktoré pomôžu cudzincom sa lepšie zorientovať v meste Košice a v službách, ktoré inštitúcie verejnej a štátnej správy poskytujú cudzincom, vrátane príslušníkov tretích krajín.
- Prípravy a distribúcie prezentačných a propagačných materiálov, ktoré sprostredkujú domácemu obyvateľstvu viac informácií o cudzincoch v Košiciach a ich prínose pre rozvoj mesta.
- Vytvárania partnerstiev na lokálnej úrovni, spájania samosprávy, úradov verejnej správy s organizáciami tretieho sektora, dobrovoľníkmi, aktivistami a umelcami.
- Zviditeľňovania témy integrácie cudzincov na lokálnej úrovni, jej dôležitosti v zmysle zvyšujúceho sa trendu prítomnosti cudzincov v meste Košice.

Doba realizácie projektu 24 mesiacov, od **1. januára 2018** do **31. decembra 2019**.

PARTNERI PROJEKTU:

- Hlavný partner: Sofia Development Association – Sofia, Bulharsko
- Ďalší partneri:
Riskmonitor Foundation – Sofia, Bulharsko
Integračné centrum Praha, Česká republika
Research Center on Security and Crime – Rubano, Taliansko
Center for Peace, Nonviolence and Human Rights – Osijek, Chorvátsko
ETP Slovensko – Centrum pre udržateľný rozvoj - Košice, Slovensko

Projekt finančne podporil Fond Európskej únie pre azyl, migráciu a integráciu.

Government of the Netherlands

Visegrad Fund

Robert Bosch
Stiftung

OPEN SOCIETY
FOUNDATIONS

4. 2. KARPATSKÁ PLATFORMA NEZISKOVÝCH ORGANIZÁCIÍ

Cieľom projektu *Karpatská platforma neziskových organizácií* je vytvoriť regionálnu a medziregionálnu sieť organizácií, ktoré pôsobia vo vidieckych oblastiach v prostredí sociálne vylúčených komún a so sociálne vylúčenými jednotlivcami so zámerom posilniť ich spoluprácu a efektívnosť. Projekt súčasne napomáha rozvíjať kapacity neziskových organizácií, vytvára platformu na výmenu skúseností, poznatkov a osvedčených postupov.

Projekt sa realizuje v štyroch krajinách Karpatského regiónu, v Maďarsku, Poľsku, na Ukrajine a na Slovensku. Na vytvorení otvorenej neformálnej platformy neziskových organizácií z celého Slovenska s názvom *Mosty z generácie chudoby* sa 27. júna 2018 zhodli zástupcovia šiestnástich, proaktívnych, neziskových organizácií z celého Slovenska zaoberajúcich sa pomocou ľuďom zo sociálne znevýhodneného prostredia. Účastníci stretnutia, ktoré zorganizovalo ETP, sa pri hľadaní podstaty nedôstojného života segregovaných občanov Slovenska zhodli na tom, že kľúčový problém je generácia chudoba ako následok dlhodobého zanedbávania problému štátom, a preto chcú tento stav zmeniť. V rokoch 2018 a 2019 sa uskutočnili tri workshopy zamerané na výmenu skúseností, rozvoj kapacít a zručností zamestnancov týchto neziskových organizácií. Šesť neziskových organizácií získalo malú finančnú podporu z projektu na rozvoj organizácie alebo jej členov.

V júni 2019 sa v meste Eger v Maďarsku zišlo osemdesiat zástupcov občianskej spoločnosti zo štyroch krajín zúčastnených na projekte. Spoločne sa dohodli na princípoch a pravidlách fungovania novovytvorenej medzinárodnej siete s názvom Karpatská platforma neziskových organizácií. Karpatská platforma má vlastnú online platformu, ktorá poskytuje informácie a služby svojim členom, jednotlivcom a neziskovým organizáciám a prepája ich navzájom za účelom podpory a roz-

voja zdrojov občianskej spoločnosti (finančné, strategické myslenie, informačné, nástroje, podpora rozvoja miestnej integrácie a spolupráce v rámci občianskeho sektora aj s ostatnými sektormi), ktoré sú potrebné na účinné opatrenia na zmiernenie chudoby a odstraňovania marginalizácie tých, ktorí to najviac potrebujú.

PARTNERI PROJEKTU:

- Hlavný partner: Karpatská nadácia – Maďarsko
- Ďalší partneri:
 - Nadácia Karpatská brána – Poľsko
 - Karpatská nadácia Ukrajina
 - ETP Slovensko – Centrum pre udržateľný rozvoj

Trvanie projektu: **26. marec 2018 – 25. september 2019** (18 mesiacov)

Projekt podporili:

- Robert Bosch Stiftung
- Vyšehradský fond
- Nadácie otvorenej spoločnosti
- Veľvyslanectvo Holandského kráľovstva

4. 3. SOCIÁLNA INKLÚZIA PREŽIVŠÍCH RÓMOV PROSTREDNÍCTVOM POSKYTOVANIA DOPLNKOVÝCH SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Hlavným cieľom projektu *Sociálna inklúzia preživších Rómov prostredníctvom poskytovania doplnkových sociálnych služieb* je poskytovať starším Rómom – seniorom, narodeným do konca druhej svetovej vojny, t.j. do 8. mája 1945 doplnkovú sociálnu asistenciu a zdravotnú pomoc nad rámec zdravotnej starostlivosti garantovanej štátom. Cieľom je tiež vytvoriť priestor pre spoločné aktivity seniorov s deťmi a mládežou z trinástich obcí na východnom Slovensku, v ktorých sa projekt realizuje, v spolupráci s miestnymi školami, komunitným centrom alebo inej inštitúcie, ktorá poskytuje služby v sociálnej oblasti alebo vzdelávaní pri príležitosti významných sviatkov a pamätných dní.

V roku 2018 sme poskytovali zdravotné poradenstvo a materiálnu pomoc prostredníctvom lokálnych terénnych pracovníkov 156 klientom. Materiálna pomoc bola vo forme hygienického balíčku (prací prášok, mydlá, šampón, krém proti bolesti), sady: paplón, vankúš a obliečky, dvom klientom sme preplatili lieky a niekoľkým sme zakúpili zdravotnú obuv a hrejivé vesty. V roku 2019 sme zdravotné poradenstvo a materiálnu pomoc poskytovali 148 klientom. Materiálna pomoc bola vo forme: hrejivý set (prikryvka a vankúš), hygienický balíček (pracie prášky, mydlá, šampóny), uteráky, osuška a utierky.

Dôležitou súčasťou práce v teréne sú zdravotné intervencie lokálnych terénnych pracovníkov, ktorí klientov navštevujú minimálne 2x do mesiaca. Monitorujú ich zdravotný stav, merajú tlak, poskytujú im pomoc, podporu a rady.

V rámci spoločných aktivít pre rómskych seniorov a deti a mladých pozývame mobilných klientov do priestorov

komunitných centier a škôl. Vytvorili sme priestor na medzigeneračný dialóg, prezentovanie životných osudov rómskych seniorov, ale aj na rôzne oslavy a pripomenutie sviatkov a pamätných dní.

Nadviazali sme spoluprácu s režisérom filmu *Kroky na hrane* Viliamom Bendíkom, ktorý poskytol film na bezplatné premietanie na školách. Spoločne s p. Bendíkom sme vypracovali metodický materiál, ktorý s filmom poskytujeme školám a komunitným centráм.

Počas uplynulých dvoch školských rokov sme zorganizovali 9 workshopov / rozprávání príbehov pamätníkov žiakom základných škôl a 15 kreatívnych workshopov v komunitných centrách. V roku 2019 pripravujeme ďalšie workshopy / rozprávání príbehov s režisérom pánom Bendíkom a ďalšie aktivity v komunitných centrách spojené s oslavou Mesiaca úcty k starším ľuďom. S klientmi, ktorí si ešte pamätajú na obdobie vojny, natáčame krátke rozhovory a videá o ich životných príbehoch, skúsenostiach a odkaze pre mladú generáciu, ktoré plánujeme prezentovať širokej verejnosti aj používať pri aktivitách v komunitných centrách a školách ako memento – spomienky na obdobie vojny a rómskeho holokaustu, na budovanie vzájomného porozumenia a pri prevencii násilia a extrémizmu.

Doba realizácie projektu 22 mesiacov, od **1. februára 2018 do 30. novembra 2019.**

Projekt finančne podporila nemecká nadácia Pamäť, zodpovednosť, budúcnosť.

4. 4. VEREJNÁ SPRÁVA AKTÍVNE PODPORUJÚCA DRUHOŠANCOVÉ VZDELÁVANIE

Cieľom projektu *Verejná správa aktívne podporujúca druhošancové vzdelávanie* je zlepšiť situáciu a možnosti tých obyvateľov Slovenska, ktorí majú záujem dodatočne získať vzdelanie prostredníctvom inovatívnych programov druhošancového vzdelávania. Okrem toho je cieľom projektu, v spolupráci s relevantnými aktérmi verejnej správy (vyššie územné celky, základné a stredné školy, komunitné centrá, mestá a obce), nastaviť nový model druhošancového vzdelávania. Tento inovatívny model má pomôcť odstrániť prekážky a zaujať nezamestnaných a/alebo nízko vzdelaných prevažne mladých ľudí, aby vytrvali a dokončili si nižšie stredné alebo úplné stredné vzdelanie a následne sa uplatnili na pracovnom trhu.

Projekt vytvára na základe skúseností z praxe nové modely, nastavuje fungujúce procesy a poskytuje relevantné odporúčania pre verejnú správu, aby efektívne podporovala druhošancové vzdelávanie zohľadňujúc finančné, materiálne, kultúrne, psychologické a iné bariéry, ktoré bránia obyvateľom vylúčených komún zotrvať vo výchovno-vzdelávacom procese a získať úplné základné vzdelanie a výučný list alebo maturitné vysvedčenie.

V rôznych odboroch stredných odborných škôl v Košiciach a Kežmarku (vrátane elokovaných pracovísk v Rozhanovciach, Veľkej Ide, Košice – Luník IX a Stará Ľubovňa) študovalo v školskom roku 2018/2019 celkom 47 študentov, klientov projektu. Prekonať materiálne, finančné, psychologické alebo kultúrne bariéry im dennodenne pomáhali štyria sociálni pedagógovia a štyria učitelia. 16 účastníkov druhošancového vzdelania si dokončilo nižšie stredné vzdelanie. V školskom roku 2019/2020 v štúdiu na stredných školách pokračuje 37 študentov.

Zistenia projektu, a to najmä vo forme inovatívnych modelov druhošancového vzdelávania, zahrňujúc aj nevyhnutnú a potrebnú podpornú starostlivosť o študentov, bude projekt komunikovať a sprostredkuje zástupcom verejnej správy prostredníctvom workshopu, okrúhleho stola a publikácie s odporúčaniami, ktorá bude vydaná v roku 2020.

PARTNERI PROJEKTU:

- Hlavný partner: Inštitút pre dobre spravovanú spoločnosť, Bratislava
- Ďalší partneri:
ETP Slovensko – Centrum pre udržateľný rozvoj
VÚC Košice
VÚC Prešov
Stredná odborná škola technická, Košice
Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Košice
Súkromná pedagogická a sociálna akadémia, Košice
ZŠ v Starej Ľubovni

ETP Slovensko realizovalo projekt 14 mesiacov, od **1. júla 2018** do **31. augusta 2019**.

Projekt finančne podporili Európsky sociálny fond a Operačný program Efektívna verejná správa.

4. 5. MENÍME DISKURZ, MENÍME PRAX: RARE – RÓMOVIA AKO ĽUDSKÉ ZDROJE

Medzinárodný projekt s názvom *Meníme diskurz, meníme prax: RARE – Rómovia ako ľudské zdroje* (RARE) otvoril nové témy zamerané na zmenu diskurzu v téme zamestnávanie Rómov. Hlavným zámerom projektu bolo zvýšiť počet zamestnaných Rómov, ako aj počet zamestnávateľov, ktorí majú záujem zamestnávať Rómov. Projekt sa realizoval v šiestich európskych krajinách (Slovensko, Česká republika, Maďarsko, Rumunsko, Srbsko a Bulharsko).

V rokoch 2018 a 2019 ETP zrealizovalo v rámci projektu RARE dva pilotné projekty, smerujúce k efektívnemu začleňovaniu Rómov na pracovný trh.

Jeden z nich s názvom *Holistický program sociálnej mobility* bol zameraný na vytvorenie modelu komplexnej sociálnej práce a vzdelávania obyvateľov v sociálne vylúčených lokalitách. Inovatívne, dlhodobé využívané nástroje sociálnej práce a vzdelávania, ktoré sú zamerané na päť hlavných oblastí (bývanie a stabilita rodiny, zdravie a zdravý životný štýl, finančná stabilita, vzdelávanie, zamestnávanie a kariéra) prinášajú klientom lepšie vyhliadky na dlhodobé a legálne uplatnenie sa na pracovnom trhu. Vyškoliли sme terénnych pracovníkov a vydali sme manuál pre terénnych pracovníkov s názvom *Holistický program sociálnej mobility*, popisujúci tridsaťdva sociálnych služieb. Vybrané služby dokumentuje aj nové video, ktoré sme vydali v rámci projektu.

Druhý pilotný projekt s názvom *Mosty z chudoby – Z chudoby k sebestačnosti* bol zameraný na zvýšenie odborných kapacít a zručností práce profesionálnych odborných pracovníkov inštitúcií a firiem, ktorí sú v pravidelnom kontakte s obyvateľmi sociálne vylúčených chudobných rómskych komunít. Vyškoliли sme 120 odborníkov, najmä z úradov práce (Košice a Kežmarok),

ale aj zamestnancov magistrátu v Košiciach a neziskových organizácií, ktoré pôsobia v marginalizovaných rómskych komunitách. Vydali sme publikáciu s názvom *Z chudoby k sebestačnosti*. O pilotnom programe sme v spolupráci s Centrom spoločenských vied SAV natočili dokumentárne video.

Doba realizácie projektu od **1. januára 2017** do **30. augusta 2019**

PARTNERI PROJEKTU:

- Hlavný partner: Hungarian Charity Service of the Order of Malta, Maďarsko
- Další partneri:
 - Amalipe, Center for Interethnic Dialogue and Tolerance, Bulharsko
 - Centrum spoločenských a psychologických vied SAV, Slovensko
 - City of Pécs, Urban Development Company, Maďarsko
 - Department for Interethnic Relations, Rumunsko
 - Impruena Agency for Community Development Foundation, Rumunsko
 - Institute of Social Innovations, Česká republika
 - League of Roma, Srbsko
 - Municipality of Sfantu Gheorghe, Rumunsko
 - Roma Inclusion Office, Srbsko

Projekt finančne podporil Dunajský nadnárodný program Európskej únie.

4. 6. MIKROPOŽIČKOVÝ PROGRAM

Cieľom *Mikropôžičkového programu*, ktorý realizujeme priebežne od roku 2007, je overiť a odovzdať skúsenosti zodpovedným predstaviteľom decíznej sféry o vhodných podporných nástrojoch sociálnej práce zameranej na celkovú integráciu sociálne vylúčených obyvateľov Slovenska.

Neziskové mikropôžičky vo výške aktuálne do 8000 eur sú určené výlučne na zlepšenie kvality bývania, napríklad na rekonštrukciu domu či bytu, výstavbu, alebo kúpu domu, alebo bytu do osobného vlastníctva. Dostávajú ich klienti, ktorí absolvovali finančné vzdelávanie, naučili sa odkladať si peniaze a sú pripravení si svojpomocne postaviť alebo opraviť vlastný dom, alebo byť v osobnom vlastníctve.

Od začiatku trvania nášho projektu si touto cestou zlepšilo kvalitu bývania 555 znevýhodnených rodín alebo jednotlivcov z 18 miest a obcí východného a stredného Slovenska (Stará Ľubovňa, Číž, Veľký Blh, Nálepkovo, Humenné, Čakov, Šimonovce, Ostrovany, Jesenské, Hodejov, Moldava nad Bodvou, Drňa, Spišské Podhradie, Nitra nad Ipľom, Rudňany, Rankovce, Veľké Kapušany a Dobšiná).

Mikropôžičky poskytujeme ľuďom, ktorí nedostanú hypotéku alebo pôžičku od komerčnej banky a jedinou ich možnosťou, ako získať finančné prostriedky na zlepšenie kvality bývania, by bolo obrátiť sa na úžerníkov alebo nebankové subjekty. Klientmi *Mikropôžičkového programu* sú prevažne ľudia, ktorí žijú z minimálnej mzdy, zo sociálnych dávok alebo z príležitostnej práce. Pri úspechu programu má kľúčovú úlohu miestny spolupracovník, ktorý vo svojej obci alebo meste navrhuje klientov do programu a pomáha pri výbere mesačných splátok. Ak miestny spolupracovník, často starosta alebo terénny sociálny pracovník, zodpovedne urobil

výber klientov, pričom zohľadnil dovtedajšiu finančnú disciplínu klienta a pravidelnosť jeho príjmu, odrazí sa to na celkovej vrátenej sume požičaných peňazí.

Od začiatku programu v roku 2007 sme ku koncu augusta 2019 poskytli návratné mikropôžičky 555 klientom v celkovej výške 792 349 eur, z čoho 611 368 eur (77%) už klienti vrátili.

Vrátené mikropôžičky tvoria revolvingový fond, z ktorého požičiavame ďalším záujemcom, ktorých spoľahlivosť overujeme prostredníctvom ich zapojenia do sporenia a finančného vzdelávania.

Doba realizácie projektu: od roku **2007** dlhodobo.

Mikropôžičkový program finančne dlhodobo podporujú americká charitatívna organizácia Habitat for Humanity a slovenská súkromná firma Hollen, s.r.o.

4. 7. BUDUJEME NÁDEJ – ZLEPŠOVANIE ŽIVOTA V RÓMSKÝCH GETÁCH

Zámerom projektu *Budujeme nádej – zlepšovanie života v rómskych getách* je posilniť sociálnu inklúziu detí, ktoré sa narodili v prostredí chudobných rómskych komunít a zvýšiť počet žiakov z marginalizovaných rómskych komunít na stredných školách, a tým perspektívnou zvýšiť ich zamestnateľnosť a kvalitu života.

Projekt realizujeme v štyroch lokalitách – Rankovce, Stará Ľubovňa – Podsadek, Veľká Ida a v Košiciach na Luníku IX.

Prostredníctvom odborne pripravených a vyškolených sociálnych pracovníkov a špeciálnych pedagógov poskytujeme v komunitných centrách komplexné služby, s dôrazom na vzdelávanie detí a mladých ľudí prístupom od „kolísky po kariéru“.

Komplexné vzdelávacie služby sme v rokoch 2014 – 2018 poskytovali denne v štyroch komunitných centrách (KC). Tieto KC navštevovalo pravidelne 572 klientov (Rankovce 153, Stará Ľubovňa 93, Veľká Ida 186, Košice – Luník IX 140).

Predškolskú prípravu v našich komunitných centrách navštevovalo k júnu 2018 celkom 66 detí (Rankovce 18, Stará Ľubovňa 24, Veľká Ida 24). Z nich do nultého ročníka zapísali 16 detí (Rankovce 6, Stará Ľubovňa 4, Veľká Ida 6), do prvého ročníka 10 detí (Rankovce 1 a Stará Ľubovňa 9).

V júni 2018 ukončilo povinnú školskú dochádzku (PŠD) spolu 49 žiakov (Rankovce 7, Stará Ľubovňa 18, Veľká Ida 24). 9. ročníkom ukončilo PŠD 6 žiakov zo Starej Ľubovne, z ktorých traja mali mentorov. 35 žiakov pokračuje v štúdiu na stredných školách aj v školskom roku 2019/2020.

V júni 2018 ukončilo stredné školy 50 študentov, 48 študentov v dvojročných odboroch a 2 študentky ukončili strednú školu maturitou. Obe si hneď po ukončení štúdia našli prácu v odbore, ktorý vyštudovali.

Pravidelne sa stretávame s rodičmi žiakov a pre deti organizujeme rôzne zaujímavé výlety, návštevy kultúrnych inštitúcií a športových či oddychových aktivít. Deti z klubov boli o. i. na Spišskom hrade, v Múzeu moderného umenia A. Warhola v Medzilaborciach, v Košiciach v Meste povolání, vystupovali v programoch ku Dňu Rómov.

Vyvrcholením pôvodne štvorročného projektu bola konferencia Budujeme nádej, ktorú sme zorganizovali 29. mája 2018 v Bratislave a prišla na ňu stovka účastníkov z celého Slovenska. S prezentáciami vystúpilo deväť rečníkov z Ministerstva školstva SR, EduRoma, Teach for Slovakia, občianske združenie Equity, ZŠ v Moldave nad Bodvou a ETP. Na konferencii sme odovzdali Ministerstvu školstva SR návrhy, ako zlepšiť vzdelávanie detí zo segregovaných osád a zúčastneným našu novú publikáciu Andal o dživipen 3.

Aj vďaka výsledkom projektu, z ktorých je treba spomenúť najmä dobrú školskú dochádzku detí zapojených do aktivít komunitných centier a ich dobré výsledky v škole, sa donor projektu Budujeme nádej v rómskych getách Nadácie Velux rozhodol predĺžiť dobu realizácie projektu o jeden školský rok. Preto v aktivitách projektu pokračujeme aj v školskom roku 2019/2020.

Od septembra 2019 v dvoch lokalitách organizujeme predškolské kluby, ktoré navštevujú deti od troch rokov.

Vo všetkých štyroch lokalitách vedíme vzdelávacie aktivity (Nové horizonty, aktivity pre Schopné deti) a rôzne mimoškolské krúžky (počítačové, čitateľské, hudobné, dramatické, pohybové, kreatívne, fotografické a remeselná dielňa), ktoré navštevujú najmä staršie deti vo veku od 10 rokov.

Sociálni a špeciálni pedagógovia pomáhajú študentom s domácimi úlohami.

Nízkoprahové aktivity poskytujú priestor na zmysluplnú hru a zábavu deťom v bezpečnom prostredí komunitných centier.

Vo všetkých komunitách pokračujeme v pilotnom overovaní inovatívnej pedagogickej metódy – Feuersteinovo Inštrumentálne obohacovanie (FIE). V máji 2018 sa ETP Slovensko aj vďaka výsledkom FIE klubov stalo finalistom ocenenia *Generácia 3. 0.*

Deťom, ktoré pravidelne navštevujú naše aktivity, hľadáme lokálnych a online mentorov, ktorí venujú svoj čas tomu, aby deti a ich najbližších presvedčili o dôležitosti vzdelania, pomáhajú im s prípravou do školy a organizujú pre nich zážitkové aktivity mimo miesta bydliska.

Do Mentorského programu Schopné deti je zapojených 54 detí a 20 lokálnych mentorov.

Do aktivít projektu sú v každej z vyššie uvedených komunit zapojené desiatky detí predškolského a školského veku a stredoškoláci.

Doba realizácie projektu: **august 2014 – júl 2018, september 2019 – jún 2020.**

Projekt finančne podporujú Nadácie Velux.

THE VELUX FOUNDATIONS
VILLUM FONDEN ✕ VELUX FONDEN

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

EURÓPSKA ÚNIA

Európsky sociálny fond
Európsky fond regionálneho rozvoja

4. 8. SCHOPNÉ DETI – MENTORSKÝ PROGRAM

Cieľom projektu *Schopné deti – Mentorský program* je systematicky pokračovať v dlhodobej podpore 54 žiakov zo štyroch marginalizovaných rómskych komunít (MRK). ETP Slovensko kladie dôraz na to, aby žiaci z MRK úspešne ukončili základnú školu (ZŠ) a plynule prešli na štúdium na strednej škole (SŠ), aby sa zlepšila ich školská úspešnosť a aby sa uplatnili na trhu práce.

Účastníkmi projektu *Schopné deti – Mentorský program* sú žiaci ZŠ a SŠ z Rankoviec, Starej Ľubovne-Podsadku, Veľkej Idy a Košíc-Luníka IX. Dvadsať mentorov poskytuje podporu 8 hodín mesačne 54 žiakom základných a stredných škôl, aby dosiahli čo najlepšie školské výsledky, vedú ich k zodpovednosti, k vzdelaniu a k plánovaniu budúcnosti.

Stretnutia prebiehajú najmä v priestoroch komunitných centier ETP Slovensko a na spoločných výletoch, návštevách zaujímavých miest v okolí. Mentori sa pravidelne stretávajú aj s rodičmi a komunikujú s učiteľmi.

V rámci projektu *Schopné deti – Mentorský program*:

- prepájame ľudí z majority s deťmi z MRK, pomáhame búrať predsudky a prostredníctvom postupného zapájania účastníkov aj do online mentoringu rozširujeme ich sociálne väzby do majoritnej strednej triedy
- organizujeme víkendové/prázdninové vzdelávacie tábory
- monitorujeme a vedieme evidenciu o poskytovanej pomoci a jej výsledkoch
- informujeme verejnosť o projektových aktivitách a úspechoch detí prostredníctvom web stránky, sociálnych sietí, článkov v médiách, na konferenciách a workshopoch či prostredníctvom osobných rozhovorov so záujemcami o programe a pod.

Mentorované deti sú priamymi aktérmi programu, bez ich odhodlania a snahy by sa úspechy (osobnostný rast, lepšie školské výsledky, plánovanie budúcnosti, rozširovanie poznatkov, vedomostí) nedosiahli. Snažíme sa, aby vytvorené vzťahy mentora a chránenca boli dlhodobé a vytvorili sa medzi nimi silné putá, ktoré budú časom fungovať aj bez priamej podpory programu.

Teší nás záujem o mentoring, ktorý nasvedčuje tomu, že snaživým deťom z rómskych komunít chce pomáhať v ich úsilí vymaniť sa zo situácie, do ktorej sa narodili, pomerne veľký počet ľudí z majoritnej spoločnosti.

Doba realizácie projektu: **apríl 2019 – marec 2022**

Tento projekt je finančne podporený z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje a Nadáciou Orange.

4. 9. DEVIATKA ŽIJE! MLÁDEŽ V AKCII

Projekt *Deviatka žije! Mládež v akcii* nadväzuje na aktuálne prebiehajúce dlhodobé aktivity ETP v Košiciach na Luníku IX a zvlášť na úspešný projekt *Deviatka žije!*, ktorý sa realizoval v roku 2018 a v rámci ktorého vzniklo na sídlisku Luník IX umelecké dielo – súsošie. Na jeho vytvorení sa podieľali deti zo sídliska pod vedením zamestnancov ETP a umeleckým vedením Ota Hudeca (viac o ňom v časti 4.10). Projektové aktivity sú súčasťou Stratégie rozvoja mestskej časti Luník IX, ktorej aktualizovanú verziu pripravili relevantní aktéri v rámci spolupráce ETP Slovensko s Mestom Košice a Mestskou časťou Luník IX.

Je zameraný na podporu mládeže a mladých dospelých (14-25) za účelom dosiahnutia lepšieho vzdelania, získavania potrebných zručností pre úspešné uplatnenie sa na trhu práce a v živote. Projekt sa zároveň orientuje na spoločné umelecko-tvorivé aktivity mladých ľudí z Luníka s umelcami, na prepájanie sídliska Luník IX s mestom Košice, a to nielen na poli kultúry, ako aj na zdieľanie pozitívnych príbehov z „Deviatky“.

Skupinu mladých, z ktorých väčšina navštevovala stretnutia v rámci projektu druhošancového vzdelávania podporujeme, aby prostredníctvom angažovania sa prispeli k zlepšovaniu podmienok pre seba, deti zo sídliska aj celej komunity. Mladí sa pravidelne stretávajú, aby zmysluplne trávili svoj voľný čas, vzdelávajú sa na tematických workshopoch, plánujú a organizujú spoločné aktivity – napr. novinársky krúžok, komunitnú kaviareň, zúčastňujú sa a zapájajú sa aj do iných podujatí a aktivít, ktoré v meste Košice prebiehajú (najmä na poli kultúry – účasť na Koncerte za Palikerav, spolupráca s projektom Karavan, ktorého výstupy boli prezentované na Bielej noci v Košiciach. Pripravujeme niekoľko väčších podujatí pre verejnosť nielen zo sídliska a naplánované je aj zria-

denie knižnice. Plánujeme vydávať lokálny štvrťročník s pracovným názvom *Deviatka žije!*, ktorého obsah budú tvoriť mladí ako zodpovední redaktori v spolupráci s deťmi na krúžkoch a s profesionálmi (pozvaní novinári, grafik, umelci), zriadili sme vlastný instagram účet projektu https://www.instagram.com/deviatka_zije/. Týmto spôsobom sa bude rozvíjať čitateľská gramotnosť, schopnosť vyjadrovať sa, kriticky rozmýšľať a ďalšie kompetencie potrebné pre pracovný trh a pre život. V rámci projektu majú mladí naplánovať a zrealizovať vlastný menší projekt, na ktorý sú v rozpočte vyhradené financie.

Projekt vytvára pre mladých ľudí zo sociálne znevýhodnenej lokality priestor učiť sa zodpovednosti, rozvíjať schopnosť plánovať, pracovať v tíme, komunikačné zručnosti, riešiť konflikty a ďalšie kompetencie.

Doba realizácie projektu od **1. júla 2019** do **31. decembra 2020**.

Projekt finančne podporil Active Citizens Fund (ACF), ktorý je súčasťou finančnej pomoci Islandu, Lichtenštajnska a Nórska 15 členským štátom Európskej únie. ACF na Slovensku spravuje Nadácia Ekopolis v partnerstve s Nadáciou otvorenej spoločnosti a Karpatskou nadáciou.

4. 10. BUDUJEME NÁDEJ NA LUNÍKU IX – KAPITOLA 2

Projekt *Budujeme nádej na Luníku IX – Kapitola 2* bol pokračovaním kultúrno-vzdelávacích aktivít naštartovaných v roku 2017 v rámci viacerých projektov ETP Slovensko.

V rámci pravidelných stretávaní dospelých klientov – obyvateľov sídliska prebiehali školenia finančnej gramotnosti, vzdelávanie v ľudsko-právnej oblasti. Pokračovali sme spoločne so zástupcami Mesta Košice, Mestskej časti Luník IX a architektonickým štúdiom Plural v plánovaní svojpomocnej výstavby rodinných domov. Budúci stavitelia sa zoznámili s konkrétnym projektom, unikátne navrhnutým pre prostredie Luníka IX s dôrazom na funkčnosť a realizovateľnosť. Jednotlivé rodiny pokračovali v sporiacom programe s cieľom pravidelne a dlhodobo sporiť, aby mohli následne získať bezúročnú mikropôžičku.

O aktivitách projektu sme pravidelne informovali verejnosť prostredníctvom sociálnych sietí, médií a počas osobných stretnutí, kedy mladí ľudia z Luníka IX osobne navštívili významné košické stredné školy a v rámci moderovaných besied priblížili radosti a strasti života s nálepkou Luník IX viac ako 100 študentom z majority.

Mladí ľudia z Luníka IX sa v októbri 2018 zapojili do týždňového vzdelávacieho programu *corePurpose*, ktorý viedla americká lektorka Victoria Jeffs. Školenie úspešne absolvovalo celkovo 12 účastníkov, z toho dvaja z Luníka IX. Osvojili si techniky pre objavenie cieľov a zmyslu svojho života.

V priebehu roka 2018 sme organizovali viacero umeleckých workshopov určených pre deti a mládež vedených umelcami, Mgr. Karin Andrášikovou, Mgr. Igorom Kupcom, Mgr. art. Otom Hudecom. Deti, mládež a dob-

rovoľníci z Luníka IX participovali na tvorbe súsošia, ktoré je umiestnené vo verejnom priestore na Luníku IX vedľa detského ihriska, estetizuje priestor a ponúka možnosti na plnohodnotné trávenie voľného času.

O projekte a jeho jednotlivých aktivitách sme natočili dokumentárny film s názvom *Deti Deviatky*, ktorý mal premiéru v decembri 2018 v Kine Úsmev v Košiciach.

Tieto umelecké aktivity prebiehali pod hlavičkou doplnkových projektov *Deviatka žije!* a *Deviatka oživa*.

Na sídlisku Luník IX sa pri rozmanitých príležitostiach stretli zástupcovia rôznych vekových kategórií, svoje príbehy nám vyrozprávali pamätníci 2. sv. vojny – najstarší obyvatelia sídliska Luník IX; oslávili sme významné dni a sviatky, zabavili sme sa na Halloweenskej party, Mikulášskom večierku, rozdali si darčeky na vianočnej besiedke a i. S deťmi sme pravidelne navštevovali kultúrne podujatia v centre mesta, zúčastnili sme sa tiež charitatívnej zbierky Hodina deťom v uliciach Košíc.

Projekt poskytol 14 deťom mentorov, ktorí sa s nimi pravidelne, dvakrát týždenne stretávali. Svojim chránencom pomáhali zlepšiť si študijné výsledky a boli, aj stále sú pre deti vzormi a oporou. Dvaja tútori pracovali so skupinou mladých, hudobne a pohybovo nadaných žiakov, spoločne sa 4-krát mesačne – a teda raz do týždňa počas štyroch hodín venovali kolektívnym športovým aktivitám, spevu a angličtine.

Organizovali sme stretnutia mentorov, detí a rodičov mentorovaných detí za účelom posilňovania vzťahov medzi nimi.

Do programu On-line mentoringu bolo v roku 2018 zapojených 9 detí z Luníka IX. Komunikácia detí prostredníctvom Skype či iných sociálnych médií pôsobí na deti motivačne, pomáha rozvíjať počítačové zručnosti aj u detí, ktoré doma počítač nemajú. V komunitnom centre sa tak učia základy IT: prijímať Skype hovory,

základy používania Wordu a Powerpointu, pracujú so sociálnymi sieťami, čo je pre ne veľmi atraktívne.

Počas letných prázdnin bol pre deti, ktoré pravidelne navštevujú popoludňajšie aktivity v komunitnom centre, pripravený bohatý program: 5-dňová Letná dramatická akadémia na Drienici a Letná akadémia na Luníku IX.

Od októbra 2018 je menšia skupinka dvanástich najmotivovanejších detí zapojená aj do Feuersteinovho popoludňajšieho klubu, ktorý sponzorovala Nadácia pre deti Slovenska a súkromná spoločnosť Hollen, s.r.o. Stretávania prebiehajú v dňoch školského vyučovania a slúžia ako podpora návykov k učeniu sa, cibria schopnosti analyzovať problém a pomáhajú osvojovať si systematické myslenie pri jeho riešení.

V septembri sme zorganizovali 2-dňové stretnutie s odborníkmi – zamestnancami inštitúcií a organizácií, ktoré poskytujú služby a vzdelávanie obyvateľom Luníka IX. Prostredníctvom vzdelávacích a tímových aktivít bola upevnená spolupráca a partnerstvo profesionálnych subjektov pôsobiacich na Luníku IX. Stretnutia sa zúčastnilo viac ako 35 odborníkov z 18 organizácií.

Doba realizácie: od 1. februára 2018 do 31. decembra 2018

Projekt podporilo Ministerstvo spravodlivosti SR z dotácie na presadzovanie, podporu a ochranu ľudských práv a slobôd a na predchádzanie všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie.

Umelecké aktivity projektov *Deviatka žije!* a *Deviatka oživa* podporili Úrad splnomocnenca vlády pre rómske komunity a grantový program Mesta Košice K13.

4. 11. BUDUJEME NÁDEJ NA LUNÍKU IX – KAPITOLA 3

Projekt *Budujeme nádej na Luníku IX – Kapitola 3* nadväzuje na aktivity ETP na Luníku IX v Košiciach a je v súlade s aktualizovanou verziou Stratégie komplexného riešenia situácie na Luníku IX, ktorú pripravila skupina 65 odborníkov z 25 organizácií pôsobiach v meste Košice.

V rámci tohto projektu sme zrealizovali 5-dňovú Letnú akadémiu, v prvom polroku šk. roku 2019/2020 pripravujeme exkurzie pre deti a mladých zo sídliska, budeme pokračovať v organizovaní moderovaných diskusií, kde budú mladí zo sídliska diskutovať so študentmi stredných škôl o živote na sídlisku Luník IX.

Pokračujú voľnočasové aktivity a FIE kluby – žiaci a mladí získajú návyky učiť sa prostredníctvom metódy FIE, pokračujeme v pravidelných stretnutiach dospelých klientov, ktorí sa pripravujú na svojpomocnú výstavbu rodinných domov.

Prostredníctvom blogov, vlogov, článkov, interview informujeme verejnosť o dianí na LIX.

Naším záujmom je zachovávať kontinuitu v aktivitách s klientmi tak, aby sme nemuseli prerušovať zabehnuté aktivity a aby sme stabilne udržali tím pracovníkov, a tým aj dôveru klientov voči ETP, voči projektovým aktivitám. Aby sme zabezpečili fungovanie vyššie spomínaných aktivít počas celého školského roka 2019/20 vrátane leta 2019, prepájame aktivity projektov *Budujeme nádej – kapitola 3*, *Deviatka žije* a pokračovanie projektu podporeného Nadáciami Velux tak, aby sa navzájom dopĺňali, aby všetci sociálni pedagógovia, asistenti aj tútori mohli svojich klientov a chránencov podporovať počas celého školského roka.

Doba realizácie: od **1. júna 2019** do **31. decembra 2019**
Projekt podporilo Ministerstvo spravodlivosti SR z dotácie na presadzovanie, podporu a ochranu ľudských práv a slobôd a na predchádzanie všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie.

4. 12. MOSTY PRE LUNÍK IX

Projekt *Mosty pre Luník IX* dopĺňa dlhodobé aktivity ETP na Luníku IX v Košiciach a je v súlade s aktualizovanou verziou Stratégie komplexného riešenia situácie na Luníku IX.

Cieľom projektu je meniť verejnú mienku o košickom sídlisku Luník IX. Rôznorodé aktivity prispievajú nielen k vyváženej informovanosti o sídlisku Luník IX, ale predovšetkým k zmene pohľadu majority na minoritu žijúcu na tomto sídlisku. Cieľom projektu je eliminácia diskriminačného pohľadu majority – obyvateľov Košíc na obyvateľov sídliska Luník IX cestou cieleného vzdelávania a osobnej zážitkovej skúsenosti.

Cieľ projektu sa bude napĺňať prostredníctvom aktivít realizovaných v Košiciach:

1. Školenie *Mosty z chudoby – Z chudoby k sebestačnosti* otvára zamestnancom verejnej správy nový pohľad na diskrimináciu a sociálno-ekonomické vylúčenie na základe príslušnosti k minorite žijúcej v generačnej chudobe.

2. Facilitované diskusie mladých Rómov so študentmi stredných a vysokých škôl sú zamerané na formovanie mienky mladých ľudí. Diskusie podporia rozvoj kritického myslenia, prácu s informáciami, schopnosť kultivovane diskutovať a rešpektovať iný pohľad.

3. Pre pracovníkov prvého kontaktu sú určené interaktívne poznávacie a osvetové aktivity v Escape Room. Ich zámerom je predstaviť každodenný život na Luníku IX, s akými problémami sa jeho obyvatelia boria a ako môže odborný zamestnanec prispieť k zmene prístupu v profesionálnej oblasti.

Doba realizácie: od **7. septembra 2019** do **6. septembra 2023**

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje. www.esf.gov.sk www.ia.gov.sk

4. 13. ŠKOLSKÉ KLUBY FIE – UČÍME SA UČIŤ SA (FEUERSTEINOVE INŠTRUMENTÁLNE OBOHACOVANIE)

Cieľom projektu *Učíme sa učiť sa* je na základe hodnotných dát presvedčiť zodpovedných odborných pracovníkov o potrebe systémovej zmeny vo vzdelávaní žiakov zo sociálne vylúčených komunít na príklade skupiny cca 48 žiakov, ktorým pomáhame zvládnuť učivo, aby neopakovali ročník, dokončili ZŠ deviatym ročníkom a mohli presťúpiť na kvalitnú strednú školu.

Projekt *Učíme sa učiť sa* je dlhodobým projektom uplatňovania špeciálno-pedagogických postupov Feuersteinovho Inštrumentálneho obohacovania (FIE) v popoludňajšom vzdelávaní žiakov zo štyroch marginalizovaných rómskych komunít – v Košiciach na Luníku IX, v Rankovciach, v Starej Ľubovni – Podsadku a vo Veľkej Ide.

Účinnosť FIE overujeme dlhodobo s vynikajúcimi výsledkami. Metóda pomáha rozvíjať vnútornú motiváciu a kognitívne schopnosti žiakov. Žiaci majú v porovnaní so svojimi rovesníkmi, pochádzajúcimi z toho istého prostredia, ktorí však FIE kluby nenavštevujú, omnoho lepšie študijné výsledky a nemajú takmer žiadne neospravedlnené vymeskané hodiny.

Do projektu je dlhodobo zapojených 51 žiakov zo štyroch lokalít, ktorí sa stretávajú pravidelne počas dní školského vyučovania. FIE kluby vedú vyškolení lektori, prebiehajú dve a pol vyučovacie hodiny, počas ktorých deti aktívne pracujú s pracovnými listami FIE (tzv. inštrumentmi), venujú sa kreatívnym aktivitám, hrajú rolové hry, hrajú sa so stavebnicami, didaktickými po-

môckami, využívajú interaktívnu tabuľu, či edukačné hry na tabletoch.

Školské výkony (koncoročné vysvedčenia) ukazujú, že prevažná väčšina „FIE žiakov“ postupuje do vyššieho ročníka bez opakovania.

Deti dlhodobo vzdelávame, pripravujeme ich na úspešné absolvovanie základnej školy a prestup na stredné školy. V rámci FIE klubov organizujeme pre deti aj rôzne zaujímavé spoločenské, kultúrne a športové aktivity, výlety a exkurzie. Starším deťom, ktoré sú na druhom stupni ZŠ hľadáme lokálnych mentorov, ktorí trávia svoj voľný čas v popoludňajších hodinách alebo cez víkend s deťmi, zvyčajne štyri hodiny týždenne. Mentori sprostredkovávajú deťom realie, bežný život ľudí zo strednej triedy. Pravidelne organizujeme stretnutia s rodičmi žiakov, skupinové alebo individuálne.

Deťom vo FIE kluboch poskytujeme obed a olovrant.

Doba realizácie: **september 2013 – jún 2020**

Projekt podporili Nadácie Velux, Karpatská nadácia, Nadácia VÚB, Nadácia pre deti Slovenska, spoločnosť Hollen, s. r. o., Program EÚ Erasmus+, Ľudia ľuďom a individuálni sponzori

ANDALO O DŽIVIPEN 3¹

Tretia kniha príbehov našich klientov zo štyroch lokalít – Luník IX, Rankovce, Stará Ľubovňa-Podsadek a Veľká Ida a odporúčaní na základe našich skúseností z realizácií projektov, vyšla v máji na takmer stovke strán.

V časti Všeobecné odporúčania rozpracovávame témy: Komplexnosť – s cieľom pomôcť ľuďom „z chudoby k sebestačnosti“, Dlhodobé pôsobenie v tej istej lokalite, Lokalita – inkluzívny prístup vedenia obce a jej obyvateľov, Prístup „od kolísky po kariéru“, Mediácia pri pracovnej integrácii, Zlepšenie kvality bývania, stability rodín, Vzdelávanie pracovníkov verejnej správy a služieb.

V rámci Odporúčaní v konkrétnej oblasti zdôvodňujeme potrebu poskytovania komplexných služieb v komunitných centrách, význam Metódy Feuersteinovho Inštrumentálneho obohacovania a sprostredkovania podpory mentora a tútora deťom z vylúčených komunit.

Na príbehoch dvanástich klientov ilustrujeme význam a efekt našich projektov.

Súčasťou knihy sú snímky našich mladých klientov zo Starej Ľubovne-Podsadku a medzinárodne uznávanej poľsko-americkej fotografky Olgy Sokoľ.

Publikácia vyšla s podporou Nadácií Velux.

Z CHUDOBY K SEBESTAČNOSTI – DRUHÉ ROZŠÍRENÉ VYDANIE²

Metodika je určená tým, ktorí pracujú so sociálne znevýhodnenými občanmi. Opiera sa o teoretické východiská a prax, popísané v knihách Mosty z chu-

doby, Napredovanie a je v súlade s konceptom Mosty k sebestačnosti.

Vysvetľuje fenomén chudoby a špeciálne chudoby Rómov, sociálnu stratifikáciu, upozorňuje na možnosti neziskoviek a samospráv pri jej odbúravaní. Prostredníctvom mzdovej kalkulačky búra mýty o tom, že Rómovia dostávajú od štátu viac finančnej pomoci ako ostatní. Odhaľuje skryté pravidlá spoločenských tried a osobné zdroje jednotlivca na ceste k vymaneniu sa z chudoby. Dôležitou myšlienkou knihy je, že človek, ktorý vyrastal a žije v generačnej chudobe, sa z tejto situácie nedostane bez pomoci zvonku.

Stopäťdesiat stranová publikácia zahŕňa výber textov zo slovenských printových médií a úryvky z beletrie, tematicky blízkej téme chudoby.

Publikácia vznikla s podporou Dunajského nadnárodného programu Európskej únie, Nadácie Friedrich Ebert Stiftung a Agentúry na podporu výskumu a vývoja.

METODICKÁ PRÍRUČKA HODNOTENIA STRATÉGIE MESTA V OBLASTI INTEGRÁCIE CUDZINCOV³

Aké postupy môžu zaviesť mestá, aby podporili integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín? Aké postupy môžu minimalizovať riziko odcudzenia od miestnych komunít a radikalizáciu? Aké politiky pripravujú cestu k súdržnej a inkluzívnej spoločnosti?

Príručka odpovedá aj na tieto otázky. Je dielom medzinárodného tímu a vznikla v rámci projektu INTEGRA. Obsahuje niekoľko rôznych nástrojov pre samohodnotenie mesta a zaznamenávanie pokroku.

V ETP sme spracovali jej preklad a v septembri 2018 uverejnili ako online publikáciu.

HODNOTIACA SPRÁVA INTEGRÁCIE CUDZINCOV V MESTE KOŠICE ⁴

Audit zameraný na integračné politiky a aktivity v Košiciach identifikoval nielen doterajšie hlavné úspechy, ale aj súčasné a budúce výzvy integrácie štátnych príslušníkov tretích krajín v Košiciach. Na Hodnotiacu správu integrácie cudzincov v meste Košice nadväzuje Konceptia integrácie cudzincov v meste Košice.

Hodnotiaca správa mesta Košice je jedným z výsledkov medzinárodného projektu INTEGRA. Online sme ju sprístupnili v novembri 2018.

KONCEPCIA INTEGRÁCIE CUDZINCOV V MESTE KOŠICE ⁵

Konceptia integrácie cudzincov v meste Košice vznikla ako súčasť projektu INTEGRA. Opisuje benefity, ktoré mestu cudzinci prinášajú a navrhuje opatrenia, ktoré pomôžu ich úspešnej integrácii a pomôžu vyhnúť sa potenciálnym problémom v budúcnosti. Konceptia pomenúva, akí rôzni obyvatelia v meste žijú a uvádza aktuálne štatistické údaje o prítomnosti cudzincov v Košiciach. Opisuje tiež tri scenáre blízkej budúcnosti a prognózy. Ak sa mesto a jeho partneri z verejnej sféry a neziskových organizácií dobre pripravia, tak Košice môžu byť mestom, v ktorom sa každý cíti ako doma. Konceptia komunikuje hlavnú myšlienku mesta smerom k cudzincom: „Vieme o vás a sme tu aj pre vás.“

Konceptia má odporúčací charakter, cieľom je predstaviť túto tému zástupcom mesta Košice, aby s ňou mohli intenzívnejšie pracovať. Online sme ju sprístupnili vo februári 2019.

MAPA – DOBRÚ CHUŤ KOŠICE ⁶

Mapa ukazuje Košičanov, ktorí sa nenarodili v Košiciach, prišli sem z iných miest a iných krajín. V košických stánkoch, okienkach, kaviarňach, bistrách, krčmách, reštauráciách, cukrárnach a na ďalších miestach ponúkajú domácejmu obyvateľstvu a návštevníkom mesta príležitosť ochutnať nové chute. Vďaka nim je mesto Košice rozmanitejšie, otvorenejšie a bohatšie na ľudské osudy. Mapu sme predstavili a online sprístupnili v auguste 2019.

¹ <https://bit.ly/2S8IGc0>

⁴ <https://bit.ly/2S4Cz8v>

² <https://bit.ly/2ULY7bX>

⁵ <https://bit.ly/2koF8qz>

³ <https://bit.ly/2BoHkTu>

⁶ <https://bit.ly/2kQsiBo>

Výkonná rada

Vladimír Ira, predseda výkonnej rady
Thomas Grey, člen výkonnej rady
Graham Jeffs, člen výkonnej rady

Dozorná rada

Milena Buksárová, predsedníčka dozornej rady
Daniela Fajkusová, členka dozornej rady
Katarína Štofánová, členka dozornej rady

Kancelária v Košiciach

Slávka Mačáková, riaditeľka
Ľudmila Stašáková, projektová koordinátorka, zástupkyňa riaditeľky
Veronika Poklembová, projektová koordinátorka, zástupkyňa riaditeľky
Lenka Czikková, projektová koordinátorka
Mária Gedeónová, supervízorka
Jana Opiotová, finančná manažérka
Miroslav Pollák, expert
Judita Gogová, expertka
Graham Jeffs, expert
Miroslav Orság, IT podpora
Zuzana Orságová Kráľová, finančná manažérka, do 31. 3. 2019
Beáta Hybáčková, komunikačná manažérka do 31. 12. 2018
Soňa Soľáková, analytička, do 15. 7. 2018
Ondrej Kováč, účtovník, do 15. 7. 2018
Jana Mihoková, účtovníčka, do 30. 6. 2018
Lukáš Oláh, asistent, dokumentarista, do 30. 6. 2018
Monika Števove, administratívna pracovníčka, na rodičovskej dovolenke
Gabriela Jacková, analytička, na rodičovskej dovolenke
Mária Miščíková, koordinátorka projektu Schopné deti, mentorka, na rodičovskej dovolenke
Miroslava Mihoková Kašperová, projektová koordinátorka, na rodičovskej dovolenke

Luník IX

Petra Kurutzová, projektová koordinátorka, tútorka
Alžbeta Mohyláková, sociálna pedagogička, komunikačná manažérka
Ivana Gogová, sociálna pedagogička
Roman Šana, lokálny asistent
Róbert Horváth, lokálny asistent
Veronika Jamnická, mentorka, tútorka
Lucia Forgáčová, mentorka
Henrieta Hrabovská, mentorka
Izabela Mačátová, projektová koordinátorka, do 30. 6. 2018

Anna Lemesányiová, projektová koordinátorka, od 1. 7. do 30. 9. 2018
Ivan Mirga, špeciálny pedagóg, do 31. 1. 2018
Martin Gič, špeciálny pedagóg, do 30. 6. 2018
Viera Dubecká, asistentka, mentorka do 31. 10. 2018
František Benko, špeciálny pedagóg, do 31. 3. 2019
Stela Hajdučeková, pedagogická asistentka, do 31. 3. 2019
Jakub Andor, mentor a tútor do 31. 12. 2018
Marcel Šenkýr, tútor do 31. 12. 2018
Martin Jerguš, mentor, do 31. 12. 2018, online mentor
Elena Martinčoková, mentorka, do 31. 12. 2018
Zuzana Orságová Králová, mentorka, do 31. 12. 2018
Tatiana Černochová, mentorka, do 31. 12. 2018
Marián Ondriáš, mentor, do 31. 12. 2018
Peter Sabol, mentor, do 31. 12. 2018
Magdaléna Tomašítková, mentorka, do 31. 12. 2018
Michaela Wenzlová, stážistka, do 30. 9. 2018, online mentorka
Adrian Gyonyor, tútor do 30. 6. 2018
Katarína Jacková, tútorka do 30. 6. 2018

Komunitné centrum Rankovce

Eva Turtáková, sociálna pedagogička, mentorka
Danka Kubínyová, špeciálna pedagogička, mentorka
Lucia Sámelová, lokálna asistentka
Monika Beňová, mentorka
Ľubomír Beňo, mentor
Peter Sámel, mentor
Marta Šišková, asistentka, do 30. 6. 2018
Barbora Kotíková, mentorka, do 30. 6. 2018
Veronika Fifíková, tútorka, do 30. 6. 2018

Komunitné centrum Stará Ľubovňa-Podsadek

Dávid Korčkovský, sociálny pedagóg, asistent koordinátorky, mentor
Marianna Šprochová, špeciálna pedagogička, mentorka
Lukáš Dunka, lokálny asistent
Jana Pierová, mentorka
Radoslav Maslík, mentor
Martin Hains, mentor
Lukáš Pompa, asistent, do 30. 6. 2018
Ivan Mižigár, tútor, do 30. 6. 2018
Magdaléna Bačová, tútorka, do 30. 6. 2018
Mária Matisová, mentorka, do 30.6.2018

Komunitné centrum Veľká Ida

Lucia Lučai, sociálna pedagogička, mentorka
Natália Pilipčuková, učiteľka v Školskom FIE klube
Vladimíra Fortunová, špeciálna pedagogička do 31. 8. 2018
Valéria Veresová, sociálna pedagogička, od 1. 9. 2019 do 30. 9. 2019
Stela Hajdučeková, mentorka
Irena Fedorová, mentorka
František Benko, mentor
Gabriela Šándorová, mentorka
Martina Filická, mentorka
Martin Bolf, mentor do 12. 9. 2019

Terénni asistenti projektu Sociálna inklúzia preživších Rómov prostredníctvom poskytovania doplnkových sociálnych služieb:

Margita Gaborová, Kecerovce
Jana Konečná, Mníšek n/ Hnilcom
Ivana Plachetková, Švedlár
Jarmila Gabčová, Spišské Tomášovce
Mária Smreková, Smižany
Erik Dunka, Stará Ľubovňa
Tomáš Palenčár, Sabinov
Iveta Muchová, Jakubany
Ján Šofranko, Markušovce
Daniela Andreidesová, Spišský Štvrtok
Veronika Luňáková, Spišské Tomášovce do 31. 12. 2018
Terézia Pechová, Markušovce do 30. 6. 2018

Ďalší spolupracovníci na aktivitách projektov:

Karina Andrášiková, projekt Deviatka žije!
Simona Bugošová, psychologička, projekt Budujeme nádej v rómskych getách
Vanda Švecová, psychologička, projekt Budujeme nádej v rómskych getách
Slavomír Nemec, zdravotník na Letnom tábore Schopné deti 2018
Ján Gáll, lektor na Letnej akadémii na Deviatke 2018
Milan Kolcún, lektor na Letnej akadémii na Deviatke 2018
Igor Macák, lektor na Letnej akadémii na Deviatke 2018
Róbert Haas, lektor na Letnej akadémii na Deviatke 2018
Zuzana Kuglerová, lektorka na Letnej akadémii na Deviatke 2018
Jarmila Vaňová, lektorka na Letnej akadémii na Deviatke 2018 aj 2019
Jana Haňáková, lektorka na Letnej akadémii na Deviatke 2018
Terézia Besteriová, projekt Školský FIE klub Veľká Ida
Slavomíra Gribová, projekt Verejná správa aktívne podporujúca druhošancové vzdelávanie, Školský FIE klub
Stará Ľubovňa – Podsadek

Róbert Neupauer, projekt Verejná správa aktívne podporujúca druhošancové vzdelávanie
 Ján Pituch, projekt Verejná správa aktívne podporujúca druhošancové vzdelávanie
 Vladmír Sendrei, lektor motivačného workshopu pre účastníkov DŠV
 Martin Jano, workshop na SŠ v Košiciach, projekt Budujeme nádej na Luníku IX – Kapitola 2
 František Horváth, workshop na SŠ v Košiciach, projekt Budujeme nádej na Luníku IX – Kapitola 2
 Peter Beňo, projekt Deviatka žije!
 Oto Hudec, Deviatka žije!, tvorba videí pre projekt Sociálna inklúzia prežívších Rómov
 Vladimír Ontko, projekt Verejná správa aktívne podporujúca druhošancové vzdelávanie
 Blažena Číkošová, projekt Verejná správa aktívne podporujúca druhošancové vzdelávanie
 Vladimíra Palfiová, projekt Verejná správa aktívne podporujúca druhošancové vzdelávanie
 Michal Sivák, rečník na podujatí IntegRAre!
 Júlia Čechová, expertka, projekt Meníme diskurz, meníme prax
 Viliam Bendík, lektor workshop na ZŠ v Smižanoch a vo Švedlári, projekt Sociálna inklúzia prežívších Rómov
 Adriana Štefanovičová, lektorka workshop na SOTŠ na Luníku IX, projekt Sociálna inklúzia prežívších Rómov
 Mária Horváthová, lektorka workshop na ZŠ v Mníšku nad Hnilcom, projekt Sociálna inklúzia prežívších Rómov
 Oľga Macejková, lektorka workshop na ZŠ v Mníšku nad Hnilcom, projekt Sociálna inklúzia prežívších Rómov
 Monika Miľová, lektorka workshop na SOTŠ vo Veľkej Ide, projekt Sociálna inklúzia prežívších Rómov
 Peter Rášo, lektor workshop na ZŠ v Markušovciach, projekt Sociálna inklúzia prežívších Rómov
 Zuzana Sojková, lektorka workshop na ZŠ v Kecerovciach, projekt Sociálna inklúzia prežívších Rómov
 Katarína Kašická, lektorka workshop na ZŠ vo Spišskom Štvrtku, projekt Sociálna inklúzia prežívších Rómov
 Róbert Hangurbadžo, tvorba videí, projekt Meníme diskurz, meníme prax
 Maryna Rumiantseva, rečníčka na podujatí IntegRAre!
 Oleg Shylenko, rečník na podujatí IntegRAre!
 Rayeiz Rahman, rečník na podujatí IntegRAre!
 Reza Sičani, rečník na podujatí IntegRAre!
 Leonard Horváth, rečník na podujatí IntegRAre!
 Michal Hudák, videá pre projekt Meníme diskurz, meníme prax, grafika pre projekt Integra
 Kristína Fedáková, stážistka leto 2019
 Lea Gogová, stážistka leto 2019
 Dušan Plichta, lektor na Letnej akadémii na Deviatke 2019
 Igor Kupec, lektor projekt Deviatka žije!, lektor na Letnej akadémii na Deviatke, lektor workshop, projekt Deviatka žije!
 Mládež v akcii
 Daniela Ferenčíková, lektorka na Letnej akadémii na Deviatke 2019
 Andrej Horský, lektor na Letnej akadémii na Deviatke 2019
 Veronika Pavlíková Klindová, lektorka workshop, projekt Deviatka žije! Mládež v akcii
 Victoria Jeffs, lektorka corePurpose, projekt Verejná správa aktívne podporujúca druhošancové vzdelávanie

- Active Citizens Fund, Nadácia Ekopolis
- Akreditované tréningové centrum prof. R. Feuersteina, Praha, Česká republika
- Amalipe, Center for Interethnic Dialogue and Tolerance, Bulharsko
- Artfórum kníhkupectvo
- Center for Peace, Nonviolence and human rights – Osijek, Chorvátsko
- Centrum spoločenských a psychologických vied SAV
- Cesta von
- Cirkevný zbor evanjelickej cirkvi augsburského vyznania Rankovce
- City of Pécs, Urban Development Company, Maďarsko
- Človek v ohrození
- Department for Interethnic Relations, Rumunsko
- Detstvo deťom
- Dobrovoľníci – online mentori projektu Schopné deti
- Dobrovoľníci pre ad hoc vzdelávacie aktivity realizované na Luníku IX
- Erasmus Plus
- Equity
- Gréckokatolícke formálne centrum pre Rómov v Čičave
- Habitat for Humanity International
- Hollen, s.r.o.
- Humanita v komunitách
- Humanitárny program Cirkvi Ježiša Krista svätých neskorších dní
- Hungarian Charity Service of the Order of Malta, Maďarsko
- Charlie Karlín
- Impruena Agency for Community Development Foundation, Rumunsko
- Individuálni darcovia
- Iniciatíva #somtu
- Institute of Social Innovations, Česká republika
- Inštitút pre dobre spravovanú spoločnosť
- Integračné centrum Praha, Česká republika
- International Development Agency Norway
- Interreg Danube Transnational Programme
- IOM – Medzinárodná organizácia pre migráciu
- IQ Roma Servis, Česká republika
- K13
- Karpatská nadácia Maďarsko
- Karpatská nadácia Slovensko
- Karpatská nadácia Ukrajina
- Kino Úsmev
- Klub orientačného behu Akademik Technickej univerzity Košice
- Knižný klub Palikerav
- Komunitné centrum menšín
- Košický samosprávny kraj
- Krajské centrum pre rómske otázky Prešov
- Krásny Spiš
- Láčho Drom
- LEAF
- League of Roma, Srbsko
- Ľudia ľuďom
- Ľubovnianske noviny
- Ľubovnianska televízia
- Martinus
- Megabooks
- Mesto Dobšiná
- Mesto Košice
- Mesto Moldava nad Bodvou
- Mesto Sabinov
- Mesto Spišské Podhradie
- Mesto Stará Ľubovňa
- Mestská časť Košice Luník IX
- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Implementačná agentúra
- Ministerstvo spravodlivosti SR
- Ministerstvo vnútra SR - Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity

- Ministerstvo vnútra SR – Sekcia európskych programov, Efektívna verejná správa
- Ministerstvo vnútra SR – Sekcia európskych programov, Odbor inklúzie MRK
- Municipality of Sfantu Gheorghe, Rumunsko
- Nadácia „Erinnerung, Verantwortung und Zukunft“ Stiftung
- Nadácia Friedrich Ebert Stiftung
- Nadácia Karpatská brána, Poľsko
- Nadácia Orange
- Nadácia Pontis
- Nadácia US Steel Košice
- Nadácia VÚB
- Nadácie Velux
- OÁZA – nádej pre nový život
- Občianske združenie Equity
- Obec Čakov
- Obec Číž
- Obec Drňa
- Obec Hodejov
- Obec Jakubany
- Obec Jesenské
- Obec Kecerovce
- Obec Markušovce
- Obec Mníšek nad Hnilcom
- Obec Ostrovany
- Obec Rankovce
- Obec Rudňany
- Obec Smižany
- Obec Spišské Tomášovce
- Obec Spišský Štvrtok
- Obec Šimonovce
- Obec Švedlár
- Obec Veľká Ida
- Obec Veľký Blh
- Prešovský samosprávny kraj
- Research Center on Security and Crime – Taliansko
- Riskmonitor Foundation – Sofia, Bulharsko

- Roma Inclusion Office, Srbsko
- Rómsky inštitút
- Rómsky skauting
- Saleziáni dona Bosca, Košice – Luník IX
- Sofia Development Association
- Stredná odborná škola Stará Ľubovňa
- Stredná odborná škola technická Košice
- Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku Košice
- Súkromná pedagogická a sociálna akadémia Košice
- Teach for Slovakia
- Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Košice
- Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Kežmarok
- Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Stará Ľubovňa
- Úrad splnomocnenca vlády pre rómske komunity
- Úrad vlády SR
- Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR
- Základná škola Košice – Luník IX
- Základná škola Veľká Ida
- Základná škola Stará Ľubovňa – Podsadek
- Základná škola Herľany

VÝKAZ ZISKOV A STRÁT	2018		
	Nepodliehajúce dani	Podliehajúce dani	Spolu
Výnosy			
Tržby za poskytnuté služby	3 000,00 €	0,00 €	3 000,00
Granty	378 466,00 €	0,00 €	378 466,00
Príspevky od fyzických osôb	1 364,39 €	0,00 €	1 364,39
Prijaté 2%	1 909,73 €	0,00 €	1 909,73
Prijaté dary	133 898,52 €	0,00 €	133 898,52
Spolu	518 638,64 €	0,00 €	518 638,64
Náklady			
Spotreba materiálu a energie	2 464,81 €	0,00 €	2 464,81
Služby (cestovné)	11 519,61 €	0,00 €	11 519,61
Ostatné služby	42 800,63 €	0,00 €	42 800,63
Mzdové náklady	387 032,25 €	0,00 €	387 032,25
Dane a poplatky	57,00 €	0,00 €	57,00
Odpisy	1 820,00 €	0,00 €	1 820,00
Úroky	0,00 €	0,00 €	0,00
Iné ostatné náklady	79 465,65 €	0,00 €	79 465,65
Náklady na reprezentáciu	59,60 €	0,00 €	59,60
Poskytnuté príspevky fyzickým osobám	0,00 €	0,00 €	0,00
Spolu	525 219,55 €	0,00 €	525 219,55 €
Hospodársky výsledok	-6 580,91 €	0,00 €	-6 580,91 €

SÚVAHA

SÚVAHA	2018
Aktíva	
Hmotný investičný majetok	
Finančný majetok hotovosť	3,42 €
Finančný majetok bankové účty	229 569,26 €
Príjmy budúcich období	99 341,61 €
Krátkodobé pohľadávky, preddavky	121 443,65 €
Spolu	450 357,94 €
Pasíva	
Základné imanie	33 493,00 €
Hospodársky výsledok minulých rokov	289 620,82 €
Výsledok hospodárenia	-6 580,91 €
Krátkodobé rezervy	8 000,00 €
Krátkodobé záväzky z obchodného styku	764,46 €
Záväzky voči zamestnancom	5 054,60 €
Daňové záväzky	1 064,23 €
Záväzky voči poisťovniam	4 393,91 €
Výnosy budúcich období	112 000,00 €
Časové rozlíšenie - výdavky budúcich období	460,00 €
Ostatné fondy	2 087,83 €
Spolu	450 357,94 €

Mikropôžičky poskytnuté klientom v roku 2018	1 200,00 €
Mikropôžičky splatené v roku 2018	19 075,72 €

GRANTY A PRÍSPEVKY

GRANTY A PRÍSPEVKY 2018			
Granty	Suma	Ostatné fin. príspevky	Suma
Ministerstvo vnútra SR - Efektívna verejná správa	34 700,00 €	2%	1 909,73 €
Nadácie VELUX	187 238,00 €	Ľudia ľuďom	2 421,00 €
Ministerstvo spravodlivosti SR	46 323,65 €		
Ministerstvo vnútra SR - ÚSVRK	5 000,00 €	Príspevky právnických osôb	
Nadácia EVZ	33 833,50 €	U.S.Steel Košice	300,00 €
Nadácia pre deti Slovenska	3 200,00 €	dar ECAV	1 500,00 €
Karpatská nadácia (projekt 2018)	9 100,00 €	dar LDS Charities	3 135,06 €
Nadácia Friedrich Ebert Stiftung	3 361,94 €	Hollen, s.r.o.	100 000,00 €
Dunajská nadnárodná spolupráca (EÚ)	52 050,90 €	EFTA - FMO	4 000,00 €
Nadácia Orange	5 000,00 €	Fakulta manažmentu UK	3 000,00 €
Nadácia U.S. Steel Košice (Vian. stánok)	284,45 €	Iné právnické osoby	22,17 €
Nadácia K13 Mesto Košice	2 000,00 €		
Karpatská nadácia Maďarsko (Bosch, OSI, IVF)	7 637,80 €	Príspevky fyzických osôb	
Fond Európskej únie pre azyl, migráciu a integráciu	34 115,83 €		1 364,39 €
Erasmus Plus (Európska únia)	8 125,82 €		
Celkom	549 624,24 €		

SPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDÍTORA

pre štatutárny orgán združenia ETP Slovensko-centrum pre udržateľný rozvoj

Správa z auditu účtovnej závierky

Názor

Uskutočnili sme audit účtovnej závierky združenia ETP Slovensko-centrum pre udržateľný rozvoj (ďalej Združenie) ktorá obsahuje súvahu k 31. decembru 2018, výkaz ziskov a strát za rok končiaci sa k uvedenému dátumu, a poznámky, ktoré obsahujú súhrn významných účtovných zásad a účtovných metód.

Podľa nášho názoru, priložená účtovná závierka poskytuje pravdivý a verný obraz finančnej situácie Združenia ETP Slovensko-centrum pre udržateľný rozvoj k 31. decembru 2018 a výsledku jej hospodárenia za rok končiaci sa k uvedenému dátumu podľa zákona č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o účtovníctve“).

Základ pre názor

Audit sme vykonali podľa medzinárodných auditorských štandardov (International Standards on Auditing, ISA). Naša zodpovednosť podľa týchto štandardov je uvedená v odseku Zodpovednosť audítora za audit účtovnej závierky. Od Združenia sme nezávislí podľa ustanovení zákona č. 423/2015 o štatutárnom audite a o zmene a doplnení zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štatutárnom audite“) týkajúcich sa etiky, vrátane Etického kódexu audítora, relevantných pre náš audit účtovnej závierky a splnili sme aj ostatné požiadavky týchto ustanovení týkajúcich sa etiky. Sme presvedčení, že auditorské dôkazy, ktoré sme získali, poskytujú dostatočný a vhodný základ pre náš názor.

Zodpovednosť štatutárneho orgánu za účtovnú závierku

Štatutárny orgán Združenia je zodpovedný za zostavenie účtovnej závierky tak, aby poskytovala pravdivý a verný obraz podľa zákona o účtovníctve a za tie interné kontroly, ktoré považuje za potrebné na zostavenie účtovnej závierky, ktorá neobsahuje významné nesprávosti, či už v dôsledku podvodu alebo chyby.

Pri zostavovaní účtovnej závierky je štatutárny orgán zodpovedný za zhodnotenie schopnosti Združenia nepretržite pokračovať vo svojej činnosti, za opisanie skutočností týkajúcich sa nepretržitého pokračovania v činnosti, ak je to potrebné, a za použitie predpokladu nepretržitého pokračovania v činnosti v účtovníctve.

Zodpovednosť audítora za audit účtovnej závierky

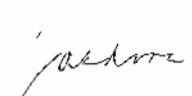
Našou zodpovednosťou je získať primerané uistenie, či účtovná závierka ako celok neobsahuje významné nesprávosti, či už v dôsledku podvodu alebo chyby, a vydať správu audítora, vrátane názoru. Primerané uistenie je uistenie vysokého stupňa, ale nie je zárukou toho, že audit vykonaný podľa medzinárodných auditorských štandardov vždy odhalí významné nesprávosti, ak také existujú. Nesprávosti môžu vzniknúť v dôsledku podvodu alebo chyby a za významné sa považujú vtedy, ak by sa dalo odôvodnene očakávať, že jednotlivci alebo v súhrne by mohli ovplyvniť ekonomické rozhodnutia používateľov, uskutočnené na základe tejto účtovnej závierky.

V rámci auditu uskutočneného podľa medzinárodných auditorských štandardov, počas celého auditu uplatňujeme odborný úsudok a zachovávame profesionálny skepticizmus. Okrem toho:

- Identifikujeme a posudzujeme riziká významnej nesprávnej účtovnej závierky, či už v dôsledku podvodu alebo chyby, navrhujeme a uskutočňujeme auditorské postupy reagujúce na tieto riziká a získavame auditorské dôkazy, ktoré sú dostatočné a vhodné na poskytnutie základu pre náš názor. Riziko neodhalenia významnej nesprávnej účtovnej závierky je vyššie ako toto riziko v dôsledku chyby, pretože podvod môže zahŕňať tajnú dohodu, falšovanie, úmyselné vynechanie, nepravdivé vyhlásenie alebo obídenie internej kontroly.
- Oboznamujeme sa s internými kontrolami relevantnými pre audit, aby sme mohli navrhnúť auditorské postupy vhodné za daných okolností, ale nie za účelom vyjadrenia názoru na efektívnosť interných kontrol Združenia.
- Hodnotíme vhodnosť použitých účtovných zásad a účtovných metód a primeranosť účtovných odhadov a uvedenie s nimi súvisiacich informácií, uskutočnené štatutárnym orgánom.
- Robíme záver o tom, či štatutárny orgán vhodne v účtovníctve používa predpoklad nepretržitého pokračovania v činnosti a na základe získaných auditorských dôkazov záver o tom, či existuje významná neistota v súvislosti s udalosťami alebo okolnosťami, ktoré by mohli významne spochybniť schopnosť Združenia nepretržite pokračovať v činnosti. Ak dospejeme k záveru, že významná neistota existuje, sme povinní upozorniť v našej správe audítora na súvisiace informácie uvedené v účtovnej závierke alebo, ak sú tieto informácie nedostatočné, modifikovať náš názor. Naše závery vychádzajú z auditorských dôkazov získaných do dátumu vydania našej správy audítora.
- Hodnotíme celkovú prezentáciu, štruktúru a obsah účtovnej závierky vrátane informácií v nej uvedených, ako aj to, či účtovná závierka zachytáva uskutočnené transakcie a udalosti spôsobom, ktorý vedie k ich vernému zobrazeniu.

Košice, Popradská 64, 23. septembra 2019

Auditorská spoločnosť
AUDITCON SLOVAKIA s.r.o.
Licencia UDVA č. 398

Zodpovedný audítor
Ing. Eva Gazdová
Licencia SKAU č. 628

Človek z marginalizovanej rómskej komunity
by rád žil podobne ako jeho nerómski susedia
z najbližšieho sídliska alebo vzdialenejšej vilovej
štvrte, ale nie sú mu známe pravidlá života strednej
triedy, nemá kamarátov v susedstve, nepozná sa
s miestnymi zamestnávateľmi, disponuje inými
zručnosťami, ako sú tie, ktoré mu pomôžu uspieť
v škole, vytrvať v práci...

Zmeniť to môže každý z nás:
www.schopnedeti.sk

